

Kempton, 1946.II.25

Pirmadienis, Nr.46/233/

IŠ VISO PASAULIO

- Pijus XII, Romoje vasario 20 d. iškilmingai išteikdamas 32 naujiems kardinolams raudonąsias kardinolų skrybėles, pasakė kalbą, kurioje palietė pasaulio problemas ir, iš naujo pabrėždamas Bažnyčios internacionališkumą, kalbėjo: "Be Dievo ir nutolus nuo Dievo negali būti jokios tikros vienybės tarp pasaulio tautų. Daugelis žmonių žiūri į Bažnyčią ir kelia klausimą, kokią vaidmenį - iš vidaus, lygiai ir iš oro - vaidins Bažnyčia pasaulio taikos laidavimui. Bažnyčia apima visą žmonių visuomenę. Ji niekad nėra siekusi pasaulio užviešpatavimo, mažų mažiausia ne imperialistine prasme, kaip kartais tvirtinama. Bažnyčia ieško žmonių, ir savo darbą vykdo ji žmonių širdyse. Tuo būdu Bažnyčia pastatė žmonių visuomenę. Modernusis imperikalizmas sudaro pavojų tautoms ir jų tarpusavio santykiams. Moderniosios imperialistinės valstybės palaikomos smurtu ir neturi jokio solidaus pamato. Tio organizmai linkę į suirimą ir į naujų kivirčių giminimą. Nepaisant visų modernųjų susisiekimo priemonių, žmonės vienas nuo kito toliau yra nutolę negu anksčiau. Bet ne katalikai, nes Bažnyčia apima juos visus. Bažnyčia rūpinasi karo išvartytaisiais iš savo tėviškės. Jeigu mes padėdame pabėgėžiams grįžtant, tai mūsų darbas negali būti aiškinamas taip, tarytum mes pagaidantume, kad tie, kurie nenori grįžti namo, prievarta būtų grąžinami. Jeigu ir viskas sugriūtų aplinkui benamius - Bažnyčia palieka! Popiežius paskui perėjo prie nusikaltimo klausimo ir pareiškė: "Yra klaidingas mokslas, kad vieną žmogų nusikaltimas paliečia daugiau negu kitą, kadangi jis priklauso tam tikrai bendruomenei arba grupei. Sprendimas apie tai, kas yra atakingas ar kaltas ir kas ne, priklauso Dievui. Tik Bažnyčia gali išvesti žmoniją iš tamsybės į gyvenimą su patikinta ateitimi!"

Kardinolų kolegijoje, dalyvaudant 59 kardinolams, ši kartą buvo pati didžiausia, kurią kada nors yra matęs popiežiaus miestas. Dabar paskirtųjų kardinolų skaičius maždaug tokio didumo buvo tik 1517 m., kada buvo paskirtas 31 kardinolas. 1743 m. buvo paskirti 27 nauji kardinolai, o 1816 - 21 kardinolas.

New Yorko kardinolas Spellman šioje kardinolų kolegijoje pareiškė: "Jeigu Amerika ir pasaulis privalo išsilaikyti; tai žmonių mąstyme ir veikime turi įvykti radikalūs pasikeitimai. Žmonija turi išsivaduoti iš neapykantos sukurio ir su atgaila bei malda kreiptis Dievop". /DNZ Nr.15,II.22/

- Pereitą savaitę Genevoje buvo suvažiavę protestantų ir ortodoksų bažnyčių aukšti atstovai iš 90 bažnyčių, atstovaudami 30 kraštų, pasitarti dėl pasaulio bažnyčių sąjungos įkūrimo, kuris buvo planuotas dar prieš prasidedant karui. Iš vokiečių pusės dalyvavo krašto vysk. Wurm ir pastorius Niemöller. Posėdžiuiose svarstyta Rusijos, Japonijos ir Vokietijos bažnyčių būklė. Be to, sudaryti planai susaukti dar didesnei pasaulinei protestantų konferencijai 1948 m. Europoje. Šeštadienį, kaip iš Londono pranešama, baigiantis konferencijai, buvo priimta rezoliucija dėl vokiečių perkeldinimo būdo Europoje. Protestuojama, kad tas perkeldinimas vykdomas ne tik nesilaikant Potsdamo susitarimo, bet ir neatsižvelgiant į jokią žmoniškumą. Dėl to ir dar griežtai apribojant vokiečių pramo-

nę, Vokietijai grėsiančio bado pavojus, be užsienio pagalbos ji neišsiversianti. Iš to viso pagaliau liksią ne tik Vokietijos, bet ir Europos griuvėsiai.

- Vakarykščių komunikatu, Indijoje maištavimas apsimstas. Bombėjuje britai esą padėtis visėpačiai. Maištavę indų matrosai grįžta į darbą; maištininkai atiduoda ginklus. Steigiamas tribunolas įvykiui tirti. Karačė ir Kalkutoje taip pat padėtis jau esanti normali. Į maištininkus prabėleivinamai esąs atsiliepęs Gandhi pareiškimas, kuris pasmerkęs maištavimą, pabrėždamas, kad tai esanti beprasmiška epidemija, pasireiškusi grubiu pavidalu. Kaip širyti iš Londono pranešta, per visą maištavimo laiką žuvę 210 žmonių ir 1017 buvo sužeistų.

- Britai reikalauja iš Egipto vyriausybės atsakymo į savo notą, kuria išreikštas protestas, kad Egipto vyriausybė nesiėmusi laiku griežtesnių priemonių prieš studentų ir darbininkų sukeltus krašte neramumus; reikalauja britams atlyginti per neramumus padarytus nuostolius, kurie siekia 50.000 svarų, ir pabrėžia, kad būtų garantuojama, jog tokie įvykiai ateityje nepasikartos. Nuo šios dienos Egipto studentai buvo nutarę vėl tris dienas streikuoti, bet min. pirm. Sidky Pašos išpėti atsisakę savo sumanymo. Šio ryto žiniomis, Egipto vyriausybės atsakymas į Britų notą busias šiandien išteikiamas.

- Maskvoje pikta reaguojama dėl Kinijoje vykstančių studentų mitingų, kuriuose reikalaujama iš Mandžūrijos atitraukti Raudonąją Armiją. Maskvos žiniomis, Čiangkaišeko šalininkai Mandžūrijoje esą pavarę aštrią propagandą prieš rusus ir paskatinę net užpuolimus. Tenai esą nužudyta nemaža Raudonosios Armijos karininkų bei kareivių. Kaip iš Londono pranešama, iš kinų pusės reiškiamas nepasitenkinimas, kad Jaltos susitarimais Rusijai buvusios numatytos koncesijos Mandžūrijoje, o tatau kaip tik paliečia Kinijos suverenumą.

- Šiuo metu Berlyne lenkosi vakarinių Vokietijos zonų socialdemokratų /SPD/ vadas Dr. Schumacher, kuris čia tarriastėsu socialdemokratų partijos vykdomojo komitetu dėl socialdemokratų ir komunistų partijų susijungimo. "Observer" Berlyno korespondentas praneša, kad vakarinių zonų socialdemokratų su komunistais susijungti nesutikę ir dėl to skilimas tarp vakarų ir rytų Vokietijos socialdemokratų esąs įvykęs faktas. Dr. Schumacher atmetęs ir pasiūlymą dalyvauti socialdemokratų suvažiavime, kuris numatytas sušaukti balandžio 19-20 d. Berlyne. Jo pareiškimu, rusų zonoje socialdemokratų būvę priversti susijungti su komunistais. Kaip iš Londono pranešama, rusų zonoj socialdemokratų vykdomajame komitete 8 balsais prieš 3 nutarta tuoju susivienyti su komunistais. Iš amerikiečių ir anglų pusės esą susirūpinimo, kad čia tuo būdu einame į vienos partijos sistemą totalitarinio režimo pavyzdžiu.

- Šveicarijos radijo žiniosis, min. pirm. Salazar pareiškęs, kodėl Portugalija nesiryžtanti stoti į JTO. Tarptautinis teismas sudarytas daugeliui valstybių nedalyvaujant. Be to, J.T. Organizacijoj dalyvauja tik nugalėtojai, o nugalėtiesiems čia nėra vietos. Dėl to Portugalija mananti, kad jai per anksti čia dalyvauti.

- Pasaulinių Prof. Sąjungų vykdomasis komitetas vakar išleido atsisaukimą į viso pasaulio kraštų prof. sąjungas reikalaujamas nutraukti diplomatinis santykius su Franco Ispanija. Prancūzijos steigiamajam seime taip pat buvo iškeltas toks reikalavimas. Reikalaujama tą klausimą perduoti spręsti P.S. Tarybai.

- Belgijoje vakar įvykusiuose provincialiniuose rinkimuose nepardžiūsi didesnio laimėjo nei dešinė, nei kairė. Katalikai parodę žymią persvarą, surinkę 1 mil. balsų. Socialdemokratų gavo 800.000 balsų, liberalai 200.000 ir komunistai 240.000 balsų. Komunistai

vietoj turėtų 28 atstovų dabar, liberalų sąskaizom turėsią 58. Senate, kaip numatoma, katalikai turėsią 83 vietas, o kitos partijos 84.

- Buv. min. pirm. Parri sudarė naują respublikenų demokratų partiją, kuri Italijoje būsianti nepriklausoma nuo marksistinės ir klerikalinės įtakos.

- Vakar Argentijoje įvyko prezidento rinkimai, kuriuose turėjo teisę dalyvauti tik 4 mil. rinkikų, o dalyvavę per 3 mil. Kandidatai į prezidentus buvę du: plk. Peron; naujai sukurtosios nac. darbo partijos kandidatas ir Dr. Tamborini, atstovas demokratinės unijos, į kurią įeina radikalai, socialistai, komunistai ir pažangieji demokratai. Dr. Tamburini pareiškęs, jog jo laimėjimas esąs beveik tikras, jeigu rinkimai bus laisvi. Londono žiniomis, rinkimų vietas saugojusios karinės sargybos. Rinkimų rezultatų paskelbiant laukiama tik apie kovo 6 d.

- Vakarų kštėmis Maskvos žiniomis, Lietuvoje jau atstatyta popieriaus gamybos pramonė, kurią buvę vokiečiai sunaikinę ir gamyba pasitaruoju metu pašokusi dešimteriopai.

- 1918 m. vasario 24 d. buvo paskelbta Estijos nepriklausomybė. Mums, dabar kartu su estais gyvenant skaudų tremtinių likimą, tegali kilti tik bendra užuojauta ir bendra vienybė už mūsų tautų laisvą gyvenimą.

- Nurnberge pradedamas gynybos procesas. Ribbentropas kviečia net 38 liudininkus sau apginti, daugiausia užsieniečius, jų tarpe Churchillį, Daladier, Bonnet ir kt. Septynių vokiečių liudininkų tarpe minimas Dr. Gauss, artimas kaltinamojo bendradarbis; lydėjęs jį į Maskvą, deryboms tarp Tarybų Rusijos ir Vokietijos. Pateikiamųjų apsigynimo dokumentų tarpe minima ir garsioji Churchillio knyga.

- Daug kartų mes girdime kalbant apie Atlanto chartą /Atlantic-Charter/, bet ne visiems smulkiau žinomas jos turinys. Dėl to manome pravartu esant čia paduoti jos turinį:

"Jungtinių Amerikos Valstybių prezidentas ir ministras pirmininkas, ponas Churchillis, kaip Jo Didybės vyriausybės atstovas Jungtinėje Karalystėje, susitikę pasimatyme, mano esant tinkama paskelbti savo to meto kraštų nacionalinėje politikoje tam tikrus bendruosius principus, kuriais jie remia savo viltis geresniai pasaulio ateičiai.

P i r m a, jų kraštai nesiekia jokio teritorinio ar kitokio padidinimo;

A n t r a, jie nenori, kad įvyktų teritorinių pakeitimų, kurie nesutiktų su laisvai pareikštais paliestatųjų tautų norais;

T r e č i a, jie respektuoja visų tautų teisę pasirinkti sau tokią valdymosi formą, pagal kurią jos nori gyventi; ir jie nori, kad suverenumo teisės ir savivalda būtų grąžinamos tiems, kuriems jos buvo atimtos prievartos būdu;

K e t v i r t a, su prideramu atsižvelgimu į savo esančius išipareigojimus jie stengsis remti galimybę visoms valstybėms, didelėms ir mažoms, nugalėtojams ir nugalėtiems, tomis pat sąlygomis prieiti prie pasaulio prekybos ir pasaulio žaliavų, kurios reikalingos jų ekonomizmui klestėjimui;

P e n k t a, jie nori atstatyti pilniausią visų tautų bendradarbiavimą ekonominėje srityje, turėdami tikslą laiduoti visiems pagerintas darbo sąlygas, ekonominę pažangą ir socialinį saugumą;

Š e š t a, po galutinio nacionalsocialistinės tironijos sunaikinimo jie viliasi regėti sudarytą taiką, kuri visoms tautoms duotų galimybę saugiai gyventi savose ribose ir duotų laidą tam, kad visi žmonės visuose kraštuose visą savo gyvenimą galėtų gyventi laisvi nuo baimės ir vargo.

S e p t i n t a, tokia taika privalo įgalinti vąsus žmones ne-
kliudomai plaukioti jūromis bei okeanais;

Š t u n t a, jie tiki, kad visos žemės tautos dėl realisti-
nių, lygiai ir dvasinių priešasčių turi eiti prie to, kad atsisaky-
tų smurto vartojimo. Kadangi jokia ateities taika negali išlikti
laiduota, jei ir toliau yra naudojamas ginklavimasis sausumos, jū-
ros ar oro karui tautų, kurios grąsina ar gali grąsinti užpuoli-
mams anapus savo ribų, - jie tiki, kad tokių tautų nuginklavimas
yra esminės reikšmės, kol bus sudaryta platesnė ir patvaresnė vi-
suotinio saugumo sistema. Jie lygiu būdu rems ir palaikys visas ki-
tas praktines priemones, kurių taiką mylinčioms tautoms palengvin-
tų slegiančią ginklavimosi našą.

Franklin D. Roosevelt

Winston Churchill

1941 m. rugpiūčio 14 d.

/Išversta iš "Die Wandlung" žurnalo Heidelberg, 1945/46, Heft 2/

VIELTOS ŽINIOS

- Vakar c.bendr.salėje įvyko visuotinis mūsų kolonijos susirinkimas, kuriame buvo išrinkti atstovai į visuotinąjį Lietuvių Tremtinių Bendruomenės suvažiavimą Hanau, taip pat ir į apygardos suvažiavimą Mda-chene. Kadangi 15 val. nesusirinko pilnaties, tai ligi 16 val., kada susirinkimas galėjo prasidėti; buvo pasiaiškinta įvairių aktualių klausimų. Komiteto pirm.inž.K.Pabedinskas painformavo apie numato-
mas Laisvės Fondui rinkti aukas, supažindino su lietuvių tremtinių persiorganizavimo ir kitais reikalais. Išd.kpt.Šopaga painformavo apie Komiteto išdo stovį, o Komiteto narys ūk.reik.plk.Tautvilas palietė mūsų kolonijos maitinimo ir virtuvės organizavimo klausimus.

Prasidėjus 16 val. susirinkimui, kuriam vadovauti, susirinkimui pritariant, pakviesti pirm. gimn.dir.Zalubas, vicepirm. Rimkevičius ir sekr. inž.Daugėla, kandidatais į apygardos ir visuotinį Lietuvių Tremtinių Bendruomenės atstovų suvažiavimą buvo pastatyti: kun.Pana-
vas, C.Surdokas, dipl.inž.Kizlaitis, gen.št.plk.Tautvilas, dipl.inž. K.Pabedinskas, kpt.Šopaga ir prof.Paltarokas. Išrinkta: atstovais - dipl.inž.Pabedinskas 243 balsais, kun.Pahavas 206 balsais ir C.Sur-
dokas 162, o kandidatais - plk.Tautvilas 158 balsais, prof.Paltaro-
kas 93.

Kadangi Lietuvių Tremtinių Bendruomenės statutui neprieštarauja dabartinio mūsų Komiteto ir revizijos organų santvarka, visuotinis susirinkimas vienu balsu įgaliojo Komitetą ir toliau eiti savo pa-
reigas. Teismo organai bus renkami, kai po visuotinio tremtinių su-
važiavimo galutinai bus suformuoti statuto nuostatai.

Visuotinis susirinkimas vienu balsu priėmė rezoliuciją, kuria viešai pareikšta, kad visi pasirašiusieji peticijose popiežini, Ang-
lijos karaliui, prez.Trumanui ir Prancūzijos vyriausybės galvai ta-
tai yra padarę savo laisvu noru ir be jokios prievartos iš šalies.

Skaičiuojant rinkimų rezultatus, Dr.Meškauskas padarė pranešimą apie paskutiniąsias aktualijas.

- Mums pranešama, kad asmenys, turį įvairių dokumentų tvarkymo rei-
kalų Unrroje, prieš kreipdamiesi į Unrą, pirmiau privalo savo do-
kumentus pateikti Komitetui patvirtinti.

- Kempteno studentai iš savo kolonijoje surinktųjų aukų yra sušelpę
12 studijuojančių kempteniškių kolegų. Taip pat šelpima reikalams
paskyrė 5000 RM, kurias įnešė į Akademinių Stipendijų Fondą.

- Apie šeštadienį įvykusią literatūrinę popietę parašysime atoj.